

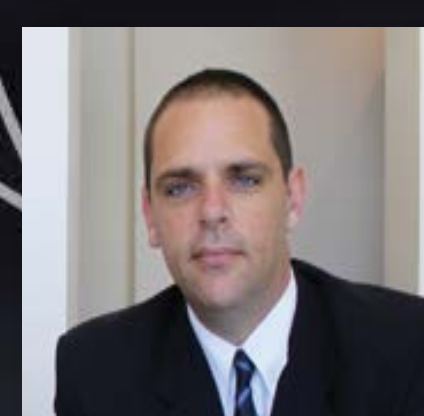

ועדת תובענות ייצוגיות - מחוז מרכז

מאת:

עו"ד דורון רדעי

יו"ר (משותף) ועדת תובענות ייצוגיות במחוז מרכז

ועו"ד ניצן גדות, משרד עורכי דין רדעי-גדות

ינואר 2023

חידושי פסיקה

איזו ערכאה מוסמכת לדון בתביעה ייצוגית נגד רשות מקומית בענייני נגישות

בית המשפט העליון - בר"מ 6124/20 מועצה אזורית אור עקיבא ואח' נ' מוהנד חטיב

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופט ר' סוקול) אשר קבע כי הסמכות העניינית לדון בבקשות לאישור תובענה ייצוגיות נגד רשויות מקומית בענייני נגישות נתונה לבית המשפט האזרחי הרגיל ולא לבית המשפט לעניינים מינהליים.

בית המשפט העליון (כבוד השופטת ע' ברוך, בהסכמת כבוד השופטים י' אלרון וא' שטיין) קיבל את הערעור וקבע כי הסמכות העניינית לדון בבקשות כאמור נתונה לבית המשפט לעניינים מינהליים. בשולי פסק-דינו ראה בית המשפט להוסיף את הדברים הבאים: "לפני סיום אבקש להתייחס לקושי שעולה מהאופן שבו הוגשו ונוהלו בקשות האישור, כפי שזה עולה מן החומר שהונח לפנינו. כפי שצוין לעיל, חטיב ובא-כוחו הגישו עשרות רבות של בקשות אישור "משוכפלות" נגד רשויות שונות בכל רחבי הארץ בטענה כי חטיב ביקש לבקר בגנים הציבוריים הנגישים המצויים בשטחן. מעיון במערכת "נט המשפט" עולה כי חלק מהרשויות שנגדן הוגשו בקשות אישור טענו כי כלל לא קיימים בשטחן גנים ציבוריים. בסופו של יום, לפחות מחצית מתוך 53 בקשות האישור שנכללו בהחלטת בית המשפט המחוזי הסתיימו בהסתלקות מתוגמלת של חטיב מההליך, וכן בתשלום הוצאות משפט לבא-כוחו, על חשבון הקופה הציבורית. על פניו, הדבר מעורר שאלה אם הגשת בקשות אישור מרובות באותו נושא, על ידי אותו עורך דין, והסתלקות מתוגמלת מאותן בקשות מהווה שימוש לרעה במוסד התובענה הייצוגית." (פסק-דין מיום 22.1.2023).

האם ניתן להגיש תובענה ייצוגית למתן סעד הצהרתי הגנתי

בית המשפט העליון - ע"א 6979/20 אליהו חנוכה נ' הראל חברה לביטוח

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופט א' פורג) אשר קבע כי חוק תובענות ייצוגיות אינו מאפשר בקשה לאישור תובענה ייצוגית למתן הצהרה על קיומה של הגנה מפני תביעה עתידית.

בית המשפט העליון (כבוד השופט א' שטיין, בהסכמת כבוד השופטים י' עמית ושי' שוחט) קיבל את הערעור תוך שהוא קובע את הדברים הבאים: " חוק תובענות ייצוגיות הוא חוק מפורט וממצה במסגרתו קבע המחוקק הוראות אשר יוצרות איזון בין היתרונות שבהליך התובענה הייצוגית לבין הסכנות שבו. בין המגבלות השונות שנקבעו בחוק זה אין מגבלה כללית - להבדיל ממגבלות נקודתיות כאלה או אחרות - על סוגי הסעד שאותם ניתן לתבוע בתובענה ייצוגית. **אשר על כן, כל סעד שהדין מאפשר לתבוע במסגרתה של תביעה אישית יהא בר-תביעה בתובענה ייצוגית בהתקיים התנאים הכלליים להגשתה. בפרט, חוק תובענות ייצוגיות אינו מונע הגשת תובענה ייצוגית הגנתית: תובענה לקבלת פסק דין הצהרתי אשר חוסם תביעה עתידית של הנתבע נגד חברי הקבוצה המיוצגת על ידי התובע הייצוגי.** תובענה ייצוגית הגנתית הינה בגדר "תביעה" לכל דבר ועניין; וכפי שכבר נאמר על ידי, מקום שהמחוקק הרחיב אל לנו לצמצם. בהיעדר מגבלה חוקית על הגשת תובענה ייצוגית הגנתית, לא יהא זה נכון אם נשלול את האפשרות להגיש תובענה כאמור באמצעות "חקיקה שיפוטית". (פסק דין מיום 30.1.2023).

נחיצות עמדת המאסדר במסגרת דיון בבקשה לאישור תובענה ייצוגית

בית המשפט המחוזי חיפה - ת"צ 10176-09-21 סייברלוג'יק בע"מ נ' בנק לאומי לישראל

דיון בבקשה לקבלת עמדת המאסדר בכל הנוגע לפרשנות הוראות חוק. בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופט רון סוקול) דחה את הבקשה תוך שהוא קובע את הדברים הבאים: "אם בפרשנות המאסדר להנחיות מינהליות יש להיזהר הרי על אחת כמה וכמה יש להיזהר מאימוץ פרשנותו להוראות חוק או תקנות. בית המשפט הוא זה שמפרש את הדין. פרשנות הדין נעשית על פי לשון החוק, תכליתו, הערכים הכלליים של השיטה וכדומה. הפירוש המוצע על ידי המאסדר אינו צפוי להיות אלא פירוש אחד מבין פירושים אפשריים לחוק. ודוקו, בבואו של בית המשפט לפרש חוק מס, עליו לזכור גם את כללי הפרשנות המיוחדים כגון הכלל ולפיו כאשר לא ניתן להכריע בפרשנות הוראות המס יש לפרשה לטובת הנישום. עמדת המאסדר ביחס לפרשנות הוראת חוק עלולה לעוות את עקרונות הפרשנות האמורים." (החלטה מיום 29.1.2023).

דיון בבקשת אישור על סמך מסמכים בכתב וללא חקירות מצהירים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - ת"צ 37120-09-21 חוסטצקי נ' מדינת ישראל ואח'

בית המשפט המחוזי בתל אביב (כבוד השופטת י' סרוסי) נדרש לאחרונה להוראת תקנה 2 (ה) לתקנות תובענות ייצוגיות בקובעו כי הדיון יתקיים על סמך מסמכים בכתב בלבד וללא חקירות מצהירים, תוך שהוא מסתמך בין היתר על דברים שנקבעו על ידי בית המשפט העליון בעניין רע"א 7430/17 אופק א. אחזקות (2005) בע"מ נ' זינגר, [פורסם בנבו] (4.8.2019); "כאשר עסקינן בבקשה לאישור תובענה כייצוגית, אין לצדדים זכות קנויה לשמיעת עדים ועריכת חקירות; והדברים קיבלו ביטוי מפורש בתקנה 2 (ה) לתקנות תובענות ייצוגיות כדלקמן: "בית המשפט רשאי להחליט בבקשה לאישור על יסוד החומר שהוגש לו לפי תקנה זאת בלבד או, אם ראה צורך בכך, לאחר חקירת המצהירים על תצהיריהם." (החלטה מיום 22.11.2022).

יובהר, כי אין במידע שיימסר על ידי כותב המאמר ו/או מי מטעמו, אשר ניתן כשירות וולונטרי לציבור, כדי לשמש או להיחשב כיעוץ משפטי ו/או המלצה משפטית ו/או חוות דעת משפטית ו/או תחליף ליעוץ משפטי אצל עו"ד בעל מומחיות, ניסיון ו/או ידע בתחום המשפטי הרלוונטי ואין להסתמך על המידע בכל צורה שהיא. יובהר כי כל פעולה שתעשה על פי המידע הנאמר ו/או המוצג הינה על אחריות הקורא בלבד ולא יהא באילו כדי ליצור יחסי עורך דין לקוח בין הקורא ולשכת עורכי הדין ו/או מי מטעמה ו/או כותב המאמר, בין במישרין ובין בעיקיפין ולשכת עורכי הדין ו/או מי מטעמה, אינם אחראים בשום צורה ואופן לתוצאות השימוש במידע המוצג ו/או הנאמר.

בברכת חברים וקריאה פורה,

נשיאות הוועדה:

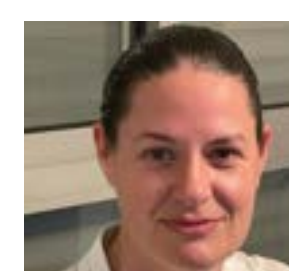
עו"ד דורון רדעי, יו"ר (משותף)

עו"ד רועי מסורי, יו"ר (משותף)

עו"ד שירי פלד, יו"ר (משותפת)

וחברי הוועדה